

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 538/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného BUŽEK & TEREM advokáti s. r. o., Mariánska 12, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Andrej Terem, ktorou namieta porušenie slobody myslenia a svedomia podľa čl. 24 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Zboru biskupov Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku z 30. augusta 2017 a rozsudkom Generálneho súdu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku sp. zn. GS 6/2018 z 15. mája 2018, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ], o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného BUŽEK & TEREM advokáti s. r. o., Mariánska 12, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Andrej Terem, ktorou namieta porušenie slobody myslenia a svedomia podľa čl. 24 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) „*rozhodnutím biskupov tvoriacich Zbor biskupov Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku*“ a „*rozhodnutím Generálneho súdu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku*“. Z odôvodnenia sťažnosti a priloženej dokumentácie možno v petite označené rozhodnutia bližšie identifikovať ako rozhodnutie Zboru biskupov Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku z 30. augusta 2017 (ďalej aj „rozhodnutie z 30. augusta 2017“) a rozsudok Generálneho súdu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku (ďalej len „Generálny súd ECAV“) sp. zn. GS 6/2018 z 15. mája 2018 (ďalej aj „rozsudok z 15. mája 2018“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ sa 19. augusta 2017 zúčastnil pochodu Pride, ktorý reprezentuje názory LGBTI komunity (komunity homosexuálnych, bisexuálnych a transrodových osôb). Na tomto pochode predniesol príhovor k predmetnej problematike a rovnako aj názor na to, aká by mala byť úloha cirkvi k tejto problematike.

Dňa 30. augusta 2017 biskupi tvoriaci Evanjelickú cirkev augsburského vyznania na Slovensku (ďalej len „Zbor biskupov ECAV“) podľa čl. 33 ods. 2 písm. e) Ústavy Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania sťažovateľovi ako učiteľovi teologických predmetov odňali s účinnosťou od 15. septembra 2017 kánonickú misiu, pričom uvedené rozhodnutie bolo odôvodnené primárne „... *v súvislosti s medializovanými výstupmi [REDAKOVANÉ] týkajúcimi sa Dúhového pochodu Pride, ktorý sa konal v sobotu 19. augusta 2017...*“.

Sťažovateľ pôsobil v relevantnom čase na Evanjelickej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave ako docent na funkčnom mieste odborného asistenta, pričom podľa čl. 4 ods. 2 Dohody medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami o náboženskej výchove a vzdelávaní [publikovaná v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 395/2004 Z. z. (ďalej len „dohoda“)] je kánonická misia ako osobitné poverenie od príslušnej vrchnosti registrovanej cirkvi a náboženskej spoločnosti nevyhnutná pre učiteľov teologických disciplín na vysokých školách. Dňa 9. septembra 2017 sťažovateľ podal vo veci odňatia kánonickej misie odvolanie, pričom Evanjelická cirkev augsburského vyznania mu v reakcii na jeho odvolanie v liste z 18. septembra 2017 *„uviedla, že voči rozhodnutiu biskupov sa nie je možné odvolať a preto je podané odvolanie irelevantné a rozhodnutie Zboru biskupov z 30. augusta 2017 platné“*. Dňa 14. septembra 2017 došlo v dôsledku odňatia kánonickej misie k zmene pracovnej náplne sťažovateľa, ktorá spočíva v tom, že sťažovateľ nemôže vykonávať pedagogickú činnosť v oblasti teológie, ktorá bola jeho hlavnou činnosťou podľa § 75 ods. 5 a 6 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľ podal 6. októbra 2017 žalobu, ktorou sa v konaní pred Dištriktuálnym súdom Západného dištriktu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku vo Zvolene (ďalej len „dištriktuálny súd“) domáhal ochrany práva na obhajobu, práva na slobodu myslenia a slobodu prejavu a práva na dvojstupňové konanie, k porušeniu ktorých malo dôjsť odňatím kánonickej misie, ako aj zrušením rozhodnutia Zboru biskupov ECAV z 30. augusta 2017. Dištriktuálny súd rozsudkom sp. zn. 5/2017 zo 16. februára 2018 rozhodol o tom, že právo sťažovateľa na obhajobu a právo na dvojstupňové konanie boli porušené, pričom vo zvyšnej časti žalobu zamietol a zrušil rozhodnutie Zboru biskupov ECAV z 30. augusta 2017. Generálny súd ECAV následne rozsudkom sp. zn. GS 6/2018 z 15. mája 2018 žalobu sťažovateľa zamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie.

Sťažovateľ v sťažnosti zdôrazňuje, že napadnuté rozhodnutie Zboru biskupov ECAV ho sankcionuje za vyjadrené názory a zasahuje tým do jeho slobody myslenia, a ďalej

argumentuje, že „*Generálny súd ECAV v rozsudku... sa zaoberal len procesnoprávnou otázkou pasívnej legitímácie žalovaných avšak samotnou meritórnou otázkou návrhu sťažovateľa z 6. októbra 2017 sa nezaoberal vôbec. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ ani bližšie neanalyzuje a neodkazuje na vyššie uvedený rozsudok Generálneho súdu, nakoľko obsah jeho rozhodnutia je pre podávanú sťažnosť irelevantný. Na druhej strane však samotná nečinnosť najmä Generálneho súdu ECAV v meritórnej otázke, či došlo k porušeniu práv sťažovateľa tak, ako boli formulované v návrhu z 6. októbra 2017 len preukazuje, že došlo resp. jeho konaním pokračovalo v porušovaní práva na slobodu myslenia a svedomia sťažovateľa.*“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie slobody svedomia a myslenia podľa čl. 24 ods. 1 ústavy „*rozhodnutím biskupov tvoriacich Zbor biskupov Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku*“ a „*rozhodnutím Generálneho súdu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Aj napriek tomu, že čl. 127 ods. 1 ústavy nevymedzuje subjekty, proti ktorým fyzická alebo právnická osoba môže podať sťažnosť, výkladom citovaného ustanovenia možno založiť širokú ochranu ústavnosti voči rozhodnutiu každého orgánu verejnej moci, ku ktorým nepochybne patrí Národná rada Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky, orgány štátnej správy, verejnej správy a záujmovej samosprávy, ako aj všeobecné súdy (k tomu pozri DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax*. Bratislava : BECK, 2015. s. 1369).

Za určitých podmienok môžu verejnú moc vykonávať aj iné subjekty, pričom kritériom pre určenie, či iný subjekt koná ako orgán verejnej moci, je skutočnosť, či konkrétny subjekt rozhoduje o právach a povinnostiach iných osôb a tieto rozhodnutia sú štátnou mocou vynútiteľné, resp. či štát môže do týchto práv a povinností zasahovať (uznesenie Ústavného súdu Českej a Slovenskej federatívnej republiky sp. zn. I. ÚS 191/92 z 9. júna 1992).

V súlade s § 4 ods. 3 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode náboženskej viery“) cirkvi a náboženské spoločnosti podľa tohto zákona sú právnické osoby. Môžu sa vzájomne združovať, utvárať komunity, rehole, spoločnosti a obdobné spoločenstvá.

Podľa § 7 ods. 3 zákona o slobode náboženskej viery cirkvi a náboženské spoločnosti podľa svojich vnútorných predpisov ustanovujú osoby vykonávajúce duchovenskú činnosť a učiteľov náboženstva do funkcie, prípadne aj pre určitý územný obvod.

Podľa čl. 4 ods. 2 dohody učiteľia teologických disciplín na vysokých školách musia mať kánonickú misiu ako osobitné poverenie od príslušnej vrchnosti registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

Cirkevné orgány (biskupi tvoriaci Zbor biskupov ECAV a Generálny súd ECAV) nemožno považovať za orgány verejnej moci, keďže v konaní o odňatí kánonickej misie (v súvislosti s ktorým porušenie svojej slobody sťažovateľ namieta) postupujú v súlade s vlastnými pravidlami (cirkevným právom) a nezávisle od štátu, pričom ich rozhodnutia nie sú štátnou mocou vynútiteľné a štát do práv a povinností z týchto rozhodnutí vyplývajúcich nemôže zasahovať. Opačný postoj by znamenal narušenie princípu autonómie cirkvi pri správe a rozhodovaní jej vnútorných záležitostí, ako aj narušenie konceptu právneho poriadku Slovenskej republiky, do ktorého normy cirkevného práva nepatria (k tomu pozri aj III. ÚS 64/00).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nedisponuje právomocou konať a rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa vo veci porušenia slobody myslenia a svedomia podľa čl. 24 ods. 1 ústavy rozhodnutiami biskupov tvoriacich Zbor biskupov ECAV a Generálneho súdu ECAV.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2018